Wydanie wieczorne.

„GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 12-tej w południe i o godzinie 6 tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6, za jednoraz. we zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE. **Cena 4 halerze.** WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny założony w r. 1892 przez JÓZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

„GŁOS NARODU"

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer południa. 10 hal. wieczorny 4 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, franco do Administracji „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchji i w państwie niemieckiem. Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcja niezwraca. Adres Red.: Ul. św. Krzyża l. 7. Adres tel. „Głos Narodu" Kraków. Tel. Nr. 190

Nr. 21. **Kraków środa 16. stycznia 1907 r.** **ROK XIV.**

Kronika

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, dnia 15 stycznia.

— **Ku pamięci Stanisławskiego.** Otrzymujemy następujące pismo: Żal po ś. p. Janie Stanisławskim i świadomość straty, jaką przez Jego zgon poniosła sztuka i kultura polska, znalazły wyraz w szeregu pomysłów mających na celu trwałe uczczenie pamięci zmarłego artysty.

Jednocząc te wszystkie rozbieżne w środkach ale wspólną myślą i wspólną żałobą złączone pomysły, zawiązuje się Komitet celem:

1) Zebranie funduszu, którego odsetki przeznaczone będą na doroczną nagrodę pejzażową imienia Jana Stanisławskiego dla uczniów Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

2) Wydanie książki pamięci Jana Stanisławskiego poświęconej.

Komitet:

Józef Chełmoński
Prezes honorowy

Józef Mehoffer, Władysław Reymont, Ferdynand Ruszczyc, Leon Wyczółkowski, Tadeusz Żuk Skarczewski.

— **Bal** czeladzi rzeźników i masarzy krakowskich, mający się odbyć w sobotę dn. 26 b. m. w sali na Kotłowem, zapowiada się doskonale. Dochód z balu przeznaczony jest na cele stowarzyszenia, to też datki płyną dość obficie. Dotąd nadesłano na ręce skarbnika p. Ant. Kubica (ul. Bracka 4 w handlu p. Będzikiewicza) następujące kwoty: Pp. Tomasz Będzikiewicz 30 kor. Aleks. Grabowsk 20 kor. Michał Romański 5 kor., Konstanty Wiszniewski wł. apteki 4 kor., Józef Salawa 4 kor., Jan Żmuda 1 kor.

— **Z teatru miejskiego.** „Nitka jedwabiu" (Les femmes fortes) Wiktoryna Sardou, jest jedną z tych sztuk sędziwego dziś komedjopisarza, które mu torowały drogę do uznania we wszystkich centrach teatralnych Europy. Komedje Sardou zdobywały popularność swojemu autorowi niechybną scenicznością i umiejętnem odczuciom psychologii widza. Dyrekcya teatru krakowskiego, wznawiając przedniejsze utwory dawnych epok, pragnie publiczności przypomnieć utwór i najbliższej przeszłości dzieło autora, który jeszcze nie dawno panował niepodzielnie nad popularnością audytorjów we wszystkich ogniskach życia teatralnego.

— **Z teatru ludowego.** Z dniem dzisiejszym zawarł dyrektor teatru ludowego p. Fr. Frączkowski nowe kontrakty z artystami, angażując ponadto do operetek i wodewilów b. artystów sceny poznańskiej, a ostatnio towarzystwa dramatycznego p. Felińskiego w Królestwie Polskim, p. Józefa Zarembę i p. Marję Mirską. Rozumiejąc dobrze potrzebę orkiestry w teatrze skompletowała dyrekcja orkiestrę własną w miejsce ustępującej „Harmonii" i z takiemi zmianami rozpoczyna nowy sezon a 9-ty miesiąc istnienia 3-aktową premirą „Dragoni" Karola Bossu i Edmunda Delavigne.

Wodewil ten po usunięciu przeszkód cenzuralnych ukaże się jako nowość na scenie teatru ludowego we czwartek d. 17 b. m. W sztuce tej wystąpią po raz pierwszy nowo zaangażowani artyści p. Zaremba i p. Mirska.

* * *

Dowiadujemy się również że p. Frączkowski udzielił dymisyi jednemu z najlepszych artystów teatru ludowego p. Kalinowskiemu; sądzimy jednak że po dłuższym namyśle cofnie tę dymisję. gdyż p. Kalinowski jest ulubieńcem publiczności uczęszczającej do teatru ludowego, która z prawdziwą satysfakcyą obserwowała zawsze jego grę pełną substelnych odcieni.

O ileby tedy nastąpiła ta „sanacya" teatru ludowego, tak pod względem artystycznym, jak i technicznym (zapachy końskie, doły, piece i t. d.) to nie pozostaje jak tylko życzyć by wreszcie „teatr ludowy" stanął na wyżynie swego zadania

St Rawicz.

— **Z Rady miasta.** Porządek dzienny najbliższego posiedzenia Rady miasta obejmuje dwa wnioski sekcyi 4, a mianowicie o wcielenie żeńskich kursów handlowych przy szkole im. św. Scholastyki do krak. Szkoły handlowej i uzyskanie w tym duchu zmiany statutu szkoły św. Scholastyki, oraz o zamianę 3 klasowej szkoły wydz. im. Konarskiego na szkołę 5 klasową z obowiązkiem dla gminy dostarczania tejże szkole tylko lokalu, obsługi etc. Dalej wnioski sekcji 3: o przyznanie członkom straży pożarnej i rodzinom tychże w razie niezdolności ich do pracy bez względu na lata służby prawa do emerytury, oraz wniosek o powołanie do godności radcy miejsk. dra Augusta Sokołowskiego, w miejsce ustępującego p. Zdz. Katyńskiego. Wniosek komisyi archiwalnej o przyjęcie sprawozdania komisyi archiwalnej za r. z. i o kooptację do tejże Komisyi pp. dr. Fr. Papee, dyr. Bibl. Jag., dr. Józefa Korzeniowskiego kustosza Bibl. U. J. i dra Stan. Kutrzebę doc. U. J. Posiedzenie jawne zakończy wybór dwóch członków Rady nadzorczej Tow. tramwajowego, poczem nastąpi posiedzenie tajne, na którem zadecydowanem ma być udzielenie prezent na trzy posady nauczycielskie i przyjęcie dwóch osób do gminy m. Krakowa.

Nieporządki w mieście. Mieszkańcy miasta Krakowa skarżą się na niebezpieczeństwo, na jakie są narażeni, przechodząc koło Starego teatru. Mianowicie dachówki w domu obok Starego teatru tak są napsute, iż spadają przechodniom na głowę. Onegdaj zanotowaliśmy fakt, jednego omal że nie skaleczenia spadłą dachówką w przechodzącego tamtędy p. S. T.

Zwracamy na te nieporządki uwagę Magistratu.

——o——

— **Kronika lwowska.** (Kor. wł.) Niezwykle uroczyście odbył się onegdaj „opłatek" w stowarzyszeniu rękodzielników „Gwiazda". Na uroczystość tę przybył nowy biskup ks. Bandurski, prezydent Michalski, wiceprezydent Ciuchciński, ks. kanonik Świsterski, grono radnych miejskich; kuratorowie, delegaci wielu Towarzystw. Do zebranych przemówił w gorących słowach ks. biskup Bandurski, przypominając obowiązek łączności i zgody we wspólnej pracy, której celem odrodzenie Ojczyzny. Przemawiali dalej prezydent Michalski, prezes „Gwiazdy" p. Walichiewicz, radny dyr. Majerski, sekretarz Izby rękodzielniczej p. Ohly, radca Sołański, oraz przybyli na uroczystość delegaci różnych stowarzyszeń.

Ks. biskup był przedmiotem serdecznych owacyj.

Deputacya drobnych kupców pod przewodnictwem p. Henryka Popiela i komitetowych pp. Czarneckiego, Finklera, Niebylanka, Superlaka i Seilera udała się 9 bm. do namiestnika pp. referentów tej sprawy, następnie do magistratu i do inspektora ministerjum handlu z prośbą o rychłe zaprowadzenie stowarzyszenia przemysłowego. Deputacya doznała wszędzie życzliwego poparcia, namiestnik przyrzekł odnieść się do Wiednia celem przyśpieszenia sprawy rekursu wniesionego przez pomocników handlowych, z którego to powodu cała sprawa zatrzymaną została. Jest przeto nadzieja, że stowarzyszenie to w krótkim czasie wejdzie w życie.

Sokół-Maciorz we Lwowie wniósł do Rady miejskiej podanie o subwencyę na budowę drugiej sali. W załatwieniu wniosku magistratu zajmowała się tą sprawą sekcya finansowa na jednem z ostatnich posiedzeń i uchwaliła przedłożyć Radzie miejskiej wniosek udzielenia subwencyi w kwocie ogólnej 25.000 kor., płatnej w pięciu ratach po 5000 kor. rocznie.

Wystawa zabawek dla dzieci, urządzona staraniem Związku austr. muzeów artystyczno-przemysłowych, otwartą została wczoraj w muzeum przemysłowem miejskiem. Wystawa obejmuje duży zbiór zabawek, wykonanych przeważnie w specyalnych pracowniach w Monachium, Dreźnie i Wiedniu, według projektów znanych artystów niemieckich, którzy od szeregu lat czynni w tym kierunku, dążą do estetycznego uszlachetnienia zabawek.

Zabawki krajowe, mianowicie z kraj. warsztatu zabawek w Jaworowie i firm prywatnych krajowych pojawią się na wystawie dopiero za kilka dni.

Kronika prowincyonalna.
(Kor. własne.)

Rzeszów. W recznicę powstania styczniowego, polskie Tow. gimn. „Sokół" w Rzeszowie urządza dnia 20 stycznia b. r. wieczór patrjotyczny. Spodziewamy się, że publiczność jeżeli już nie z patrjotyzmu i obowiązku narodowego to z ciekawości zapełni salę „Sokoła", tem bardziej, że ceny niskie a program bardzo ładny i cały wieczorek dłużej nie będzie trwać jak 2¼ godziny. „Japońska maskarada", w Rzeszowie; taką dewizę mieć będzie wieczorek kostjumowy zapowiedziany przez kasyno oficerskie w sali Sokoła w dniu 9 lutego b.r.

Głogów. Z Głogowa piszą do nas. W dniu 4 b. m. odbył się opłatek w kasyie mieszczańskiem — na uroczystość tę prawie wszyscy członkowie przybyli. Po tradycyjnem łamaniu się wśród szczerych życzeń opłatkiem, przy śpiewie kolęd spędzono wesoło wieczór — za co wdzięczność należy się nowo wybranemu prezesowi p. Stanisławowi Kościuszce, który zaczyna rozbudzać usypiające już kasyno.

W sali tegoż kasyna w dniu Trzech Króli burmistrz tut. p. Stanisław Kościuszko po odpowiedniej okolicznościowej przemowie w

obecności tut. kanonika, rady gminnej, całego korpusu straży ogniowej i publiczności wręczył dziewięciu członkom straży pożarnej dekreta i medale honorowe przyznane im za dwudziestopięcioletnią zasłużoną działalność w pożarnictwie. Udekorowani zostali medalami weterani straży ogniowej głogowskiej pp. August Hliniak, Karol Kamler, Jan Tęcza, Karol Pikor, Jan Kościuszko, Ludwik Bąk, Paweł Żeglicki, Antoni Pało, i Walenty Sokołowski.

Chyrów. Rekolekcje dla kapłanów odbędą się w kolegium OO. „Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem od dnia 19 do 21 lutego. Początek w poniedziałek dnia 18 lutego wieczorem. Rektorat kolegium chyrowskiego prosi o wczesne zgłoszenia.

Stanisławów. Onegdaj przyaresztowano jednego z woźniców pocztowych niejakiego Wojciecha Pawłowskiego, który zwrócił na siebie czujne oko wysłanego na śledztwo komisarza pocztowego rozrzutnością, ujawnioną fundowaniem pewnemu swojemu koledze rozmaitych smakołyków na Zosinej Woli. Pokazało się, że Pawłowski wygrał jedno „ekstracto“ na Linc a dwa ambo na Brünn i za te pieniądze trochę sobie pohulał. Za to „szczęście“ musiał odpokutować Pawłowski kilkudniowym aresztem, jako podejrzany o kradzież 54.000 koron.

Stanisławów. Berl Grünberg. woźny banku Związku właścicieli realności w Stanisławowie otrzymawszy przed kilku dniami od dyrektora tegoż Banku Dr. Ostermanna weksel na 10.000 kor. z poleceniem zeskontowania takowego we Lwowie i uzyskaną stąd gotówkę spłacenia tamże innych weksli — weksel spieniężył, a z pieniądzmi ulotnił się — nie powróciwszy więcej do Stanisławowa. Prawdopodobnie uciekł do Ameryki, gdzie bawi troje jego dzieci, tu zaś zostawił żonę z dwojgiem dzieci.

Brzesko. Piszą nam z Brzeska: Dnia 11 stycznia, koło 4 rano powstał z niewiadomych przyczyn pożar na organistówce w Wojakowej. Dzięki tylko energicznej akcyi p. Figla, naczelnika gminy i p. Mierzwińskiego kierownika szkoły, dało się ogień zlokalizować i nie dopuszczono nawet ognia do wnętrza całego budynku.

Wróblik szlachecki. Majątek ten, rodzimy Grodzieckich wziął z ręką św. pamięci Joanny Gr. Dom Wiktorów dawniej czynny możny w ziemi sanockiej. Wziął go na zatracenie. Młodzi panowie Wiktorowie Władysław i Stanisław, synowie ś. p. Kazimierza, rozparcelowali ten majątek w warunkach wprost bezprzykładnych. Mając o pół kilometra Rymanów, miasteczko dotąd czysto polskie, zbiornik bogaty w znakomity materjał ludzki, sprzedali majątek Rusinom i spekulantom. Nie dziw więc, że w obec takiej niepoczytalności narodowej jednostek ze sfery dawniej przodującej naszemu społeczeństwu, uległy rutenizacji okoliczne, polskie rody włościańskie Wojnarów, Pelców, Pelczarów, Jaklów, Kilarów Turkowskich, pochodzące z Haczowa, Bzianki, i Trześniowej. Nie dziw, że Rusini głośno i zuchwale mówią o zdobyciu linii Sanu.

—o—

— **Centr. związek gal. przem. fabr.** przysyła nam następujące pismo:

Doszło naszej wiadomości, że niemieccy fabrykanci maszyn dostarczający urządzenia dla wyrobu dachówki cementowej galicyjskim fabrykantom dachówek cementowych zmuszają tychże przy dostarczeniu maszyn i przyrządów służących do wyrobu dachówki cementowej kontraktowo do pobierania cementu opolskiego. — Zwracamy uwagę interesentów, że krajowy cement firmy Towarzystwa akcyjnego fabryk. portland cementu w Szczakowej, nadaje się w zupełności do fabrykacyi dachówek cementowych i ani pod względem jakości ani ceny nie ustępuje cementowi pruskiemu. — Niepotrzebnie też sprowadzają krajowi fabrykanci dachówek cementowych urządzenia dla wyrobu dachówki cementowej z Niemiec, płacąc za dość prymitywne przyrządy oprócz cła także wysoki fracht. Przyrządy te nasyłane do nas z Niemiec i z zachodnich krajów austryackich są, jak nas znawcy zapewniają, nieraz dosłownie tandetą. Posiadamy w kraju kilka przedsiębiorstw, które wyrabiają maszyny i przyrządy dla wyrobu dachówki cementowej, lepsze i tańsze od wyrobów obcych.

Telegramy

Rada państwa.

Wiedeń. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby posłów, przedłożył minister oświaty projekt ustawy, mocą której zmienione, względnie uzupełnione zostaną postanowienia w sprawie płac profesorów uniwersytetu i znajdujących się z nimi na równi profesorów szkół wyższych i wyższych zakładów naukowych, płac personalu na uczycielskiego państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i połączonych z niemi szkół ćwiczeń, przemysłowych zakładów naukowych, państwowych szkół dla położnych i płac nauczycieli katolickich zakładów naukowych djecezjalnych i teologicznych grecko-orjentalnych.

Interpelacje zgłosili: pos. Brejter do min. rolnictwa w sprawie traktowania ofert na drzewo w galicyjskich lasach państwowych na niekorzyść drobnych przemysłowców; Olszewski do min. spraw wewn. w sprawie zarządzeń, wydanych przez starostę tarnowskiego na niekorzyść gmin.

Następnie min. handlu Forzt odpowiadał na interpelacje.

Po dokonaniu uzupełniających wyborów do komisyi należytościowej, nastąpiły obrady nad nagłym wnioskiem Loeckera w sprawie projektu ustawy o nietykalności poselskiej.

Przygotowania do wyborów.

Wiedeń. Według wydanego komunikatu, Zjednoczenie chrześcijańsko-społeczne Izby posłów, obradowało wczoraj nad stanowiskiem stronnictwa przy zbliżających się wyborach do Rady państwa. Uchwalono, że stronnictwo we wszystkich krajach koronnych i wszystkich powiatach, w których ma widoki powodzenia, postawi własnych kandydatów. Ewentualne zawieranie kompromisów wyborczych z innemi stronnictwami pozostaje zastrzeżonem central nemu zarządowi.

Płace profesorów i nauczycieli.

Wiedeń. Przedłożenie ministra oświaty w sprawie płac profesorów szkół wyższych i średnich postanawia:

Podwyższenie 4 dodatków pięcioletnich wszystkimzwyczajnym profesorom szkół wyższych na 1200 koron, nadto dodanie jeszcze w równej wysokości piątego dodatku kinkwenial nego. Nadzwyczajni profesorowie otrzymają zamiast dwóch dodatków pięcioletnich po 400 koron, 4 kwinkwenja po 600 koron.

Profesorowie szkół położnych otrzyma ją siódmą rangę urzędników państwowych i po bierać będą obok systematycznego dodatku akty walnego płacę roczną 3600 koron z czterema pięcioleciami po 600 koron.

Dla profesorów państwowych szkół średnich dwa pierwsze pięciolecia zostaną podwyższone o 100 koron, 3 następne o 200 koron. Do dodatków pięciolecia ma być wliczony czas suplentury i asystentury aż do 8 lat.

Rzeczywiści nauczyciele gimnastyki przy szkołach średnich i seminaryach nauczycielskich mogą po osiągnięciu trzeciego quinquenium awansować do dziewiątej, po osiągnięciu piątego pięciolecia do ósmej rangi. Takie same postanowienia są obowiązujące dla nauczycieli szkół ćwiczeń. Czas służby dla nauczycieli gimnastyki zniżony zostaje na lat 30. Czas suplentury i asystentury oraz czas służby w szkołach lud. i wydziałowych wliczony zostaje aż do liczby lat 8.

Płace nauczycieli seminaryów męskich i żeńskich powyższone zostają tak, jak płace nauczycieli średnich. Dla nauczycieli szkół ćwiczeń wszystkie quinquenia zostają o 100 koron pod wyższone i dodane jeszcze szóste quinquenium.

Nauczycielom państwowych zakładów przemysłowych, którzy z dziesiątej rangi posunięci zostali do dziewiątej, przy wymianie quinqueniów wliczony być ma czas od początku piątego roku służby, spędzony w pierwszej klasie rangi, aż do wysokości lat 10. Wszyscy nauczyciele tych zakładów mogą otrzymać wliczenie czasu spędzonego na praktyce technicznej, artystycznej lub w zawodzie nauczycielskim, co do wymiaru dodatków, a mianowicie aż do wysokości 8 lat, dyrektorem może być ten czas policzony aż do wysokości lat 12

Postanowienia te mają także być zastosowane do członków zawodu nauczycielskiego, których nominacja nastąpiła przed wejściem w życie tej ustawy. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1907

Paragraf 5 postanawia, że zwyczajni i nadzwyczajni profesorowie akademii sztuk pięknych we Wiedniu, akademii sztuk oraz akademii weterynaryjnej we Lwowie mają być zrównani co do rangi i płac z profesorami wyliczonymi w paragrafie 1 i 2.

Wybór uzupełniający na Sejm.

Broszczów. Przy dzisiejszym uzupełniającym wyborze posła na sejm kraj., z kurji gmin wiejskich, w miejsce ś. p. Borkowskiego został wybrany Tadeusz Czarkowski Golejewski. Ogółem oddano głosów 209. Z tego otrzymał Czarkowski-Golejewski 112, dr. Hieronim Kalitowski, adwokat z Zaleszczyk 96.

W obronie Polony'ego.

Budapeszt. Partya niezawisłości na wczorajszem posiedzeniu, na które przybył także minister Kossuth, zajęła jednomyślnie stanowisko na korzyść ministra sprawiedliwości Polony'ego i potępiła systematyczne ataki, skierowane w ostatnim czasie przeciw jego osobie.

—o—

Konferencya biskupów francuskich

Paryż. Na 85 członków francuskiego episkopatu 78 bierze udział w rozpoczynającej się dzisiaj konferencyi biskupiej. Sześciu biskupów usprawiedliwiło swą nieobecność słabością. Słychać, że papież życzy sobie, aby biskupi zapoczątkowali między sobą organizacyę, której celem byłoby wspieranie przez bogatszych biskupów djecezji uboższych. Ku temu wybranym ma być komitet z biskupów różnych dyecezyi, któryby się zajął stosownym rozdziałem środków pieniężnych. Papież polecił dalej delegowanie komisyi, któraby utrzymywała z Watykanem kontakt w kwestyach ogólnych jakoteż w kwestyi ofiar z zagranicy.

—o—

Nowy Rok na dworze carskim.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Car, carowa i carowa matka, przyjmowali wczoraj w Carskiem Siole ciało dyplomatyczne, które składało życzenia noworoczne.

Podziękowanie cara.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Ogłoszone już pismo do ministra skarbu Kokowcewa podpisał car własnoręcznie „wdzięczny panu Mikołaj“

W łasce.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Kontrolor stanu Schwanebach otrzymał order Aleksandra Newskiego.

—o—

Hiszpania wobec Maroko.

Madryt. (Aj. Havasa.) Rada ministrów upoważniła ministra spraw zagranicznych do porozumienia się z rządem francuskim co do wycofania części stojących na kotwicy przed Tangerem okrętów wojennych. W ministerstwie spraw zagranicznych oświadczają, że z powodu ucieczki Rajzulego, ustał powód obecności okrętów hiszpańskich na wodach Maroka. Okręty będą wycofane jeżeli sułtan da rękojmię zorganizowania policji.

Obawa zamachu anarchistycznego.

Madryt. Rząd hiszpański otrzymał wiadomość o projektowanym spisku anarchistycznym w madryckiej katedrze podczas chrztu wkrótce oczekiwanego dziecka króla. Rząd zwrócił się do innych mocarstw, z prośbą o pilnowanie anarchistów.

NADESŁANE.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny Dr. Antoni Beaupre. Drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.